Ministerie van Buitenlandse Zaken

Het Koninkrijk der Nederlanden

Eén Koninkrijk - Vier Landen; Europees en Caribisch

int Maarten | Koninkrijk der Nederlanden | Nederland | Aruba | Curaçao | Sint Maarten | Koninkrijk der Nederlanden | Nederland | Aruba | Curaçao | Sint Maarten | Koni

Het Koninkrijk der Nederlanden bestaat uit vier autonome Landen: Nederland, Aruba, Curaçao en Sint Maarten. De laatste drie zijn gelegen in het Caribisch gebied. Het land Nederland bestaat uit een gebied in Europa en de eilanden Bonaire, Saba en Sint Eustatius in het Caribisch gebied. Het Koninkrijk der Nederland bestaat derhalve uit een Europees deel en een Caribische deel.

Aruba, Curaçao en Sint Maarten zijn geen overzeese gebiedsdelen van Nederland, maar autonome Landen binnen het Koninkrijk, naast Nederland. Bonaire, Saba en Sint Eustatius hebben de status van Openbare Lichamen (in de zin van de Nederlandse Grondwet). Hun bestuurlijke positie is vergelijkbaar met die van Nederlandse gemeenten, met aanpassingen vanwege hun omvang, afstand tot het Europese deel van Nederland en geografische ligging in het Caribisch gebied.

Eerder vormden Bonaire, Curaçao, Saba, Sint Eustatius en Sint Maarten één autonoom Land binnen het Koninkrijk: de Nederlandse Antillen. Echter, deze constructie bestaat niet meer sinds 10 oktober 2010. Aruba behoorde op dat moment al niet meer tot de Nederlandse Antillen, daar het sinds 1986 een autonoom Land binnen het Koninkrijk der Nederlanden vormt.

Alleen het Koninkrijk der Nederlanden kan worden beschouwd als een soevereine Staat en alleen het Koninkrijk is internationaal rechtspersoon, niet de individuele autonome Landen, noch de Openbare Lichamen.

Bevoegdheidsverdeling

Het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden uit 1954 is de constitutie voor het Koninkrijk als geheel en regelt de verdeling van de bevoegdheden tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de vier autonome Landen. Alle beleidsterreinen worden beschouwd als interne bevoegdheden van elk van de autonome Landen, tenzij het Statuut dit uitdrukkelijk anders vermeldt.

Artikel 3 van het Statuut bepaalt welke beleidsterreinen worden beschouwd als 'Koninkrijksaangelegenheden'. Deze beleidsterreinen omvatten onder meer de buitenlandse betrekkingen, defensie en de Nederlandse nationaliteit. Dit heeft tot gevolg dat er één minister van Buitenlandse Zaken is, die verantwoordelijk is voor de buitenlandse betrekkingen van het Koninkrijk als geheel en die zich er voor inzet om de belangen van alle vier autonome Landen zo goed mogelijk in het buitenlands beleid van het Koninkrijk te incorporeren. Het ministerie van Buitenlandse Zaken en de ambassades, de consulaten en de permanente vertegenwoordigingen in het buitenland werken voor het Koninkrijk als geheel en al zijn samenstellende delen.

Aruba, Curaçao en Sint Maarten kunnen hun eigen internationale contacten onderhouden op die terreinen waar ze autonoom zijn. Echter, ten aanzien van deze internationale contacten moeten zij opereren binnen het kader van het buitenlands beleid van het Koninkrijk, omdat het beleidsterrein van buitenlandse zaken een bevoegdheid is van het Koninkrijk als zodanig. Diplomatieke

communicatie wordt overgebracht door het ministerie van Buitenlandse Zaken of via een van ambassades van het Koninkrijk in het buitenland.

Elk van de autonome Landen heeft de verplichting zorg te dragen voor de verwezenlijking van de fundamentele menselijke rechten en vrijheden, de rechtszekerheid en de deugdelijkheid van het bestuur; dit is primair hun eigen, autonome, verantwoordelijkheid. Echter, de waarborging van die rechten en vrijheden, de rechtszekerheid en deugdelijkheid van bestuur wordt geacht een 'Koninkrijksaangelegenheid' te zijn. Als gevolg hiervan kan het Koninkrijk reageren wanneer een autonoom Land op dit gebied zijn plicht niet afdoende weet te vervullen. Dit wordt in beginsel beoordeeld door de Raad van Ministers van het Koninkrijk (zie hieronder).

Internationale juridische overeenkomsten en memoranda van overeenstemming

Aangezien alleen het Koninkrijk der Nederlanden een internationaal rechtspersoon is, is slechts het Koninkrijk bevoegd om internationale juridische overeenkomsten, zoals verdragen en conventies, te sluiten, te ratificeren of tot internationale overeenkomsten toe te treden. Echter, de geografische toepasselijkheid van deze overeenkomsten kan worden beperkt tot Aruba, Curaçao, Sint Maarten, het Europese deel van Nederland en/of het Caribische deel van Nederland (de eilanden Bonaire, Sint Eustatius en Saba). Met andere woorden, dergelijke overeenkomsten kunnen door het Koninkrijk worden gesloten voor één of meer van de samenstellende delen. De implementatie en de naleving van verdragen is een autonome verantwoordelijkheid van de individuele autonome Landen, d.w.z. Aruba, Curaçao, Sint Maarten en Nederland (voor de Europese en Caribische delen van Nederland). Uiteindelijk blijft het Koninkrijk der Nederlanden eindverantwoordelijk krachtens het internationaal recht als de verdragsluitende partij. De afzonderlijke Landen mogen 'Memoranda van overeenstemming' (MoU) sluiten binnen de beleidsterreinen waarin zij autonomie genieten, zolang deze MoU's geen inbreuk maken op het buitenlands beleid van het Koninkrijk als geheel.

Interne structuur van de autonome Landen

Koning Willem-Alexander, als staatshoofd van het Koninkrijk der Nederlanden, wordt in elk van de Caribische autonome Landen vertegenwoordigd door een gouverneur. Aruba, Curaçao, Sint Maarten en Nederland hebben elk hun eigen regering en parlement. Deze instellingen zijn bevoegd om wetgeving met betrekking tot de eigen aangelegenheden van de Landen op te stellen. Aangelegenheden van het Koninkrijk worden behandeld in de Raad van Ministers van het Koninkrijk, die bestaat uit de ministers van Nederland en drie gevolmachtigde ministers die zijn benoemd door respectievelijk Aruba, Curaçao en Sint Maarten.[1]

Aruba, Curaçao en Sint Maarten hebben elk hun eigen Directie Buitenlandse Betrekkingen, die onder het gezag van de minister-president van de respectieve Landen valt.[2]

De Nederlandse Openbare Lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba hebben twee overheidslagen, te weten een lokale overheid en de Nederlandse Rijksoverheid. De Nederlandse Rijksoverheid heeft grotendeels de taken overgenomen die werden uitgevoerd door de Antilliaanse autoriteiten tot aan 10 oktober 2010. Elke lokale overheid van de Openbare Lichamen staat onder controle van de eigen volksvertegenwoordigers, de Eilandsraad.

De Rijksdienst Caribisch Nederland (RCN) is verantwoordelijk voor de (ondersteuning van de) uitvoering van de taken die Nederland voor Bonaire, Sint Eustatius en Saba op zich neemt. RCN heeft een vestiging op elk van de drie eilanden en wordt geleid door de Rijksvertegenwoordiger. RCN vertegenwoordigt alle Nederlandse ministeries (afgezien van de ministeries van Defensie en Buitenlandse Zaken, die werken voor het Koninkrijk als geheel). Daarnaast oefent RCN de formele werkgeverstaken uit van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties voor alle Rijksambtenaren op Bonaire, Sint Eustatius en Saba. Als Openbare Lichamen hebben deze eilanden dus aanzienlijk minder autonomie dan de autonome Landen binnen het Koninkrijk; de Nederlandse overheid speelt een belangrijke rol in de interne aangelegenheden van de Openbare Lichamen.

De Landen van het Koninkrijk werken samen aan de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht, de bestrijding van corruptie en grensoverschrijdende criminaliteit en de

[1] Kabinet van de Gevolmachtigde Minister van Aruba: www.arubahuis.nl
Kabinet van de Gevolmachtigde Minister van Curaçao: www.vertegenwoordigingcuracao.nl
Kabinet van de Gevolmachtigde Minister van Sint Maarten: www.kgmsxm.nl

[2] Directie Buitenlandse Betrekkingen Aruba: www.arubaforeignaffairs.com
Directie Buitenlandse Betrekkingen Curaçao: www.gobiernu.cw
Directie Buitenlandse Betrekkingen Sint Maarten: www.sintmaartengov.org/government/AZ/Department-of-Foreign-Relations/Pages/default.aspx

handhaving van de openbare orde. Een Gemeenschappelijk Hof van Justitie is verantwoordelijk voor de rechtspraak in het Caribisch deel van het Koninkrijk. De Hoge Raad in Den Haag vormt het Hof van Cassatie voor alle delen van het Koninkrijk.

Opsporings- en vervolgingsbevoegdheden zijn toegekend aan de Procureur-Generaal. Eén enkele Procureur-Generaal is belast met de leiding van het Openbaar Ministerie voor Curaçao, Sint Maarten, Bonaire, Sint Eustatius en Saba. Aruba heeft een eigen Procureur-Generaal.

Internationale organisaties

Het is de taak van het Koninkrijk der Nederlanden om het belang van al haar autonome Landen in internationale organisaties te behartigen, waarbij over het belang van het Europese deel van het Koninkrijk wordt gewaakt in overeenstemming met de verplichtingen uit hoofde van de EU-wetgeving. Met instemming van het Koninkrijk kunnen Aruba, Curaçao, Sint Maarten en Nederland (voor het Europese gedeelte en/of het Caribische deel) veelal ook een eigen status bij internationale of regionale organisaties verkrijgen. De specifieke regels van een internationale organisatie bepalen of het mogelijk is voor de vier Landen om afzonderlijke leden, geassocieerde leden of waarnemers te worden.

Delegaties van het Koninkrijk der Nederlanden tijdens internationale bijeenkomsten kunnen bestaan uit leden van alle autonome Landen van het Koninkrijk, onder leiding van een afgevaardigde uit een van de vier Landen.





Deze brochure is een uitgave van:

Het ministerie van Buitenlandse Zaken

Postbus 20061 | 2500 EB Den Haag

www.rijksoverheid.nl

© Buitenlandse Zaken | April 2015

15BUZ83911 | N

oninkrijk der Nederlanden | Nederland | Aruba | Curaçao | Sint Maarten | Koninkrijk der Nederlanden | Nederland | Aruba | Curaçao | Sint Maarten | Aruba | Curaçao | S

Europese Unie

De verdragen van de Europese Unie zijn ondertekend door het Koninkrijk der Nederlanden. Deze zijn alleen geratificeerd voor het Europese deel van het Koninkrijk. Als gevolg daarvan is het EU-acquis in principe alleen van toepassing op het Europese deel van het Koninkrijk. De Caribische delen van het Koninkrijk hebben de status van Landen en Gebieden Overzee (LGO). Dit geldt voor zowel de autonome Landen Aruba, Curaçao en Sint Maarten, als de Openbare Lichamen Bonaire, Saba en Sint Eustatius. Bonaire, Sint Eustatius en Saba zijn dus LGO's (in plaats van Ultra Perifere Gebieden) gebleven toen zij onderdeel werden van Nederland in oktober 2010. Deze LGO-status bepaalt de juridische positie ten opzichte van de Europese Unie. De LGO-status geeft de autonome Landen en Openbare Lichamen een aantal voordelen, bijvoorbeeld met betrekking tot het export- en importbeleid naar en van de EU. Daarnaast kunnen zij financiering ontvangen uit verschillende EU-middelen, bijvoorbeeld het Europees Ontwikkelingsfonds (EOF).

De Caribische Landen en Openbare Lichamen behartigen hun belangen via de Vereniging voor Landen en Gebieden Overzee van de Europese Unie (OCTA).

Burgers van de Caribische delen van het Koninkrijk zijn Nederlands en hebben derhalve de Nederlandse nationaliteit. Dit gaat gepaard met enkele voordelen, zoals de mogelijkheid om te stemmen bij de verkiezingen voor het Europees Parlement.

Valuta

De Euro is de officiële munt in het Europese deel van het Koninkrijk. De Amerikaanse dollar wordt gebruikt op Bonaire, Sint Eustatius en Saba. Curaçao en Sint Maarten hebben een gezamenlijke centrale bank en een gemeenschappelijke munt: de Antilliaanse Gulden. Het is echter ook mogelijk om de dollar te gebruiken in Sint Maarten. De munteenheid van Aruba is de Arubaanse Florijn.

Voor meer informatie

Nout van Woudenberg
Adviseur Koninkrijkszaken
Email: Nout-van.Woudenberg@minbuza.nl
Tel: +31 652 50 31 43

Jacinda Hofland
Plv. Adviseur Koninkrijkszaken
Email: Jacinda.Hofland@minbuza.nl
Tel: +31 652 75 10 09